128963 ـ مال به دست آمده از طریق بخت آزمایی

سوال

پولی که شخص از طریق آن‌چه بخت آزمایی می‌نامند و توسط برخی بانک‌ها برگزار می‌شود به دست آورده حلال است یا حرام؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اموالی که از طریق مَیسِر یعنی همان قمار که آن را بخت‌آزمایی می‌نامند و بر اساس شانس و مانند آن به دست می‌آید از راه غیر شرعی حاصل شده بنابراین حلال نیست. الله جل وعلا می‌فرماید:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنصَابُ وَالأَزْلامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ [مائده: ۹۰]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید شراب و قمار و بت‌ها و تیرهای قرعه پلیدند [و] از کار شیطانند پس از آن‌ها دوری گزینید باشد که رستگار شوید).

میسر همان قمار است و هر چه از طریق برنده شدن در هر بازی یا کاری که باشد به دست آید همان میسر یعنی قمار است، بنابراین شایستهٔ مسلمان نیست که در این مورد سهل‌انگاری کند بلکه آن مالی حلال است که از راه حلال به دست آید از جمله خرید و فروش شرعی یا هدیه گرفتن شرعی یا قرض شرعی یا از طریق کرایه دادن درست شرعی و دیگر روش‌ها و روش‌های حلال کسب درآمد که در شرع مشخص است.

اما آن‌چه به قمار ـ با انواع مختلف آن ـ مربوط است، برای مسلمان شایسته نیست که آن را بگیرد و بدهد بلکه واجب است از این کسب درآمد از طریق قمار یا خرید و فروش حرام مانند خرید و فروش مشروب و دخانیات و مانند آن برحذر باشد زیرا این‌ها از جمله چیزهایی است که برای مسلمان حلال نیست و بلکه باید از آن دوری گزیند و امیدش به روزی‌ای باشد که نزد پروردگار است و از مجازات او بترسد. الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً (۲) وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لا يَحْتَسِبُ [طلاق: ۲، ۳]

(و هر کس تقوای الله را پیشه سازد برایش راه برون رفتی قرار می‌دهد (۲) و او را از جایی که در شمار نمی‌آورده روزی می‌دهد).

و بنده اگر چیزی را برای الله ترک گوید الله بهتر از آن را در عوض به وی عطا می‌کند، زیرا اوست که می‌فرماید:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْراً [طلاق: ۴]

(و هر کس از الله پروا دارد برای او در کارش تسهیلی فراهم سازد)».

شیخ عبدالعزیز بن باز رحمه الله

(فتاوی نور علی الدرب: ۳/ ۱۴۸۳)